

आधारभूतपत्रम् (Core paper)
MSA-C214 संस्कृतकाव्यशास्त्रम्
(Sanskrit-Kavyashastram)

पूर्णाङ्कः -100

सत्रान्तपरीक्षा -70, आन्तरिकपरीक्षा-30
समयः - 03 होराः (Time : 3 Hours)

प्रस्तावितः पाठ्यक्रमः (Prescribed Course)

सकल-अर्जिताधिभारः:06 (TotalCredit - 06)

खण्डः (Section) - 1- काव्यप्रकाशः

खण्डः (Section) - 2- काव्यप्रकाशः

खण्डः (Section) - 3- काव्यप्रकाशः

खण्डः (Section) - 4- ध्वन्यालोकः

पाठ्यक्रमस्योद्देश्यम्-

अस्य पत्रस्य लक्ष्यमस्ति छात्रेभ्यः संस्कृतकाव्यपरम्परायाः काव्यशास्त्रगतानां काव्यस्वरूपशब्दशक्ति-
काव्यगतविविधगुणदोषालंकाराणाञ्च ज्ञानप्रदानम्, येन छात्राः संस्कृतकाव्यशास्त्रज्ञाने पारङ्गताःस्युः ।

पाठ्यक्रम-अध्ययनपरिणामाः(Course Outcomes)-

- अनेन छात्राः काव्यशास्त्रीयपाण्डित्यं लप्स्यन्ते ।
- छात्राणां सौन्दर्यबोधभावना परिष्कृता भविष्यति ।

खण्डानुरूपविभाजनम्(Unit-Wise Division)

खण्डः (Section)– 1काव्यप्रकाशः

घटकम् (Unit) – 1 - प्रथमः द्वितीयः उल्लासः

घटकम् (Unit) – 2 - चतुर्थ उल्लासः (27 कारिकापर्यन्तम्)

खण्डः (Section)– 2काव्यप्रकाशः

घटकम् (Unit) – 1 - सप्तम उल्लासः

घटकम् (Unit) – 2 - अष्टम उल्लासः

खण्डः (Section) - 3काव्यप्रकाशः

घटकम् (Unit) – 1 - नवमदशमौ उल्लासौ – अलंकाराः -अनुप्रासः, यमकः, श्लेषः, उपमा, उत्प्रेक्षा,
सन्देहः, रूपकम्, अपह्नुतिः, समासोक्तिः, निदर्शना

घटकम् (Unit) – 2 - दशम उल्लासः – अलंकाराः - अप्रस्तुतप्रशंसा, अतिशयोक्तिः, दीपकः,
तुल्ययोगिता, विभावना, विशेषोक्तिः, अर्थान्तरन्यासः, भ्रान्तिमान्, संसृष्टिः, संकरः।

खण्डः (Section) - 4 ध्वन्यालोकः

घटकम् (Unit) – 1 - प्रथम उद्द्योतः

टिप्पणी- प्रथमद्वितीयचतुर्थखण्डेषु व्याख्यात्मकाः आलोचनात्मकाश्च प्रश्नाः प्रच्छद्यन्ते।

तृतीयखण्डे लक्षणोदाहरणानि प्रच्छद्यन्ते।

संस्तुतग्रन्थाः-

1. काव्यप्रकाशः- टीकाकार वामन झलकीकार, भण्डारकर, ऑरियण्टल, रिसर्च इन्सटीट्यूट, पूना।

2. काव्यप्रकाशः- व्याख्याकारः, आचार्य विश्वेवर, ज्ञानमण्डल लिमिटेड, वाराणसी।

3. काव्यप्रकाशः- सम्पादकः, श्रीनिवास शास्त्री, साहित्य भण्डार, मेरठ।

4. काव्यप्रकाशः- अंग्रेजी नोटस् सहित, गजेन्द्र गडकर।

5. ध्वन्यालोकः(लोचनसहितः) - व्याख्याकार, रामसागर त्रिपाठी, दिल्ली।

6. ध्वन्यालोकः(लोचनसहितः) - व्याख्याकार- आचार्य जगन्नाथ पाठक, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।

7. ध्वान्यालोकः- व्याख्याकारः, आचार्य विश्वेश्वरः, ज्ञानमण्डल लिमिटेड वाराणसी।
8. आनन्दवर्धनः- रेवाप्रसादः द्विवेदी, मध्यप्रदेश अकादमी, भोपाल।
9. संस्कृत काव्यशास्त्र का इतिहास- पी०वी०काणे।
10. हिस्ट्री ऑफ संस्कृत पाँएरिक्स- एस०के०डे।
11. भारतीयसाहित्यशास्त्रम्- बलदेव उपाध्यायः।